COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 28.5.2009
COM(2009) 234 final

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ŞI SOCIAL EUROPEAN ŞI COMITETUL REGIUNILOR

privind politica în domeniul calității produselor agricole

{SEC(2009) 670}
{SEC(2009) 671}

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ŞI SOCIAL EUROPEAN ŞI COMITETUL REGIUNILOR

privind politica în domeniul calității produselor agricole

CUPRINS

1. Introducere 4
2. Actualele măsuri în domeniul calității produselor agricole 4
3. Dezvoltarea politicii 5
4. Măsurile UE în domeniul calității agricole 7
4.1. Cerințele UE în materie de producție agricolă 7
4.2. Standarde de comercializare 7
4.3. Indicațiile geografice 10
4.4. Agricultura ecologică 12
4.5. Specialitățile tradiționale 12
5. Elaborarea unui cadru comunitar pentru politica în domeniul calității 13
5.1. Coerența noilor sisteme comunitare 13
5.2. Orientări pentru sistemele private şi naționale de certificare a produselor alimentare 13
6. Concluzie 14

1. INTRODUCERE

Cine cumpără alimente şi băuturi produse în UE cumpără lucruri de calitate, alese dintr-o mare diversitate de produse care reflectă diferitele tradiţii şi regiuni ale Comunităţii. Consumatorii din lumea întreagă ştiu acest lucru: sectorul agroalimentar al UE este renumit pentru calitatea superioară a produselor sale, rezultatul multor decenii sau chiar secole de muncă susţinută, de investiţii, de inovare şi de preocupare pentru excelenţă.

Această tradiţie a calităţii superioare acţionează în mai multe moduri. La bază, toţi fermierii din UE sunt obligaţi prin lege să respecte cerinţe de producţie agricolă dintre cele mai stricte din lume. Acestea se referă, printre altele, la protecţia mediului, bunăstarea animalelor, utilizarea pesticidelor şi a produselor veterinare. Dincolo de aceste cerinţe „de bază", fermierii şi producătorii de alimente îşi folosesc priceperea şi imaginaţia pentru a conferi produselor lor alte calităţi individuale apreciate de consumatori.

Această preocupare pentru calitate este un element vital în strategia sectorului agroalimentar al UE pe piaţa mondială. UE continuă să fie un producător important de produse agricole de bază, dar cea mai mare parte (două treimi ca valoare) din exporturile sale agroalimentare, reprezentând circa 70 de miliarde de euro pe an, constă în „produse finite", cum ar fi carnea, produsele lactate, vinul şi uleiurile vegetale.

Ca să rămână competitiv şi profitabil, sectorul agroalimentar al UE va trebui să dezvolte această abordare în anii care vin. Pentru fermieri şi pentru producătorii de alimente, aceasta presupune două lucruri: unu, să ofere produse cu proprietăţile dorite de consumatori şi, doi, să furnizeze consumatorilor informaţii clare despre calităţile produselor lor.

2. ACTUALELE MĂSURI ÎN DOMENIUL CALITĂŢII PRODUSELOR AGRICOLE

Un obiectiv esenţial al politicii în domeniul calităţii agricole îl constituie informarea cumpărătorilor şi consumatorilor cu privire la caracteristicile produselor şi la atributele de producţie agricolă[1]. Când cumpărătorii şi consumatorii nu au informaţii exacte, utile şi garantate despre aceste caracteristici şi atribute, nu li se poate cere să plătească preţul corect.

Politica în domeniul calităţii agricole a evoluat în timp, dar evoluţia s-a desfăşurat fragmentat, instrument cu instrument, sector cu sector. Combinarea diferitelor instrumente într-un ansamblu mai coerent şi elaborarea unei politici globale ar contribui la obţinerea unor rezultate şi mai bune. Această nouă evoluţie trebuie să fie îndeajuns de flexibilă, să ţină seama de sistemele private şi naţionale care domină piaţa şi să asigure inovarea. O imagine completă a situaţiei este reprezentată în figura 1.

Sistemele pot fi de tipul „**certificării**" sau de tipul „**etichetării**". Certificarea este mai potrivită atunci când este vorba de operaţiuni complexe; acestea sunt stabilite de obicei prin caiete de sarcini amănunţite şi verificate periodic (de pildă, anual) de către un organism de certificare, de exemplu. Măsurile de etichetare sunt mai bune în cazul unor caracteristici

---

[1] „Calităţile" produselor agricole cuprind atât „caracteristicile produselor" (proprietăţi fizice, chimice, microbiologice şi organoleptice – dimensiune, înfăţişare, gust, aspect, ingrediente etc.), cât şi „atributele de producţie agricolă" (metoda de producţie, tipul de creştere a animalelor, utilizarea tehnicilor de prelucrare, locul de provenienţă agricolă şi de producţie etc.).

relativ simple, pe care le declară, în mod normal, producătorii înşişi şi care fac obiectul unor controale oficiale.

Atât certificarea, cât şi etichetarea pot arăta că un produs îndeplineşte **standardele de bază**. Ambele pot servi şi pentru a semnala **calităţi de valoare adăugată**, în raport cu standardele de bază, în ceea ce priveşte fie caracteristicile produsului, fie atributele de producţie agricolă.

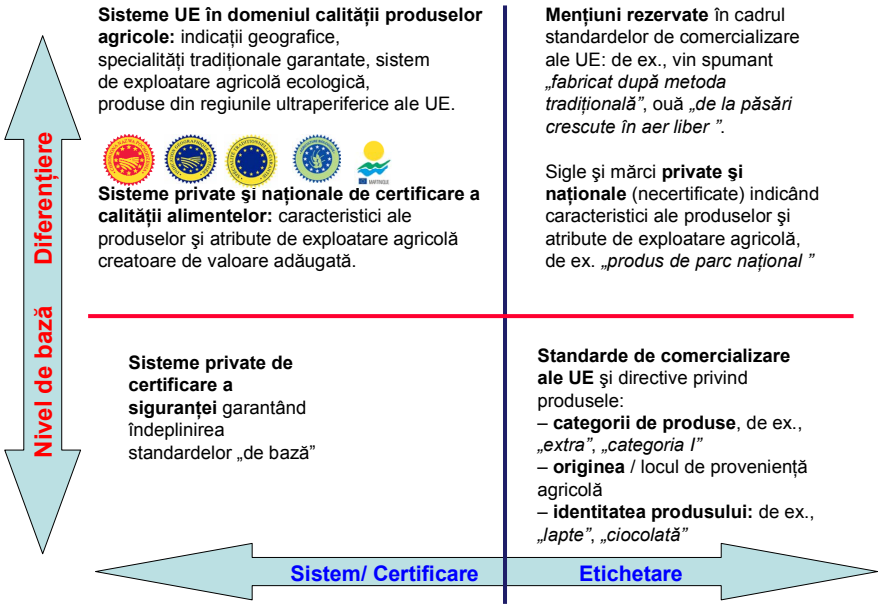

Figura 1. Sisteme de certificare a calităţii şi siguranţei şi standarde de comercializare

3. DEZVOLTAREA POLITICII

Consultările cu privire la dezvoltarea politicii în domeniul calităţii produselor agricole au demarat în 2006 prin audierea părţilor interesate[2], urmată de o conferinţă organizată la Bruxelles[3] la 5-6 februarie 2007. Comisia a iniţiat şi revizuiri ale sistemelor privind indicaţiile geografice pentru produsele agricole şi alimentare şi privind specialităţile tradiţionale garantate. Această acţiune a culminat cu consultarea lansată prin Cartea Verde[4] şi Conferinţa la nivel înalt privind calitatea produselor agricole desfăşurată la Praga[5] la 12-13 martie 2009.

În esenţă, părţile interesate au exprimat un sprijin puternic pentru principalele sisteme de calitate (**indicaţiile geografice** şi **agricultura ecologică**) şi pentru **standardele de comercializare** ale UE, dar, în acelaşi timp, au făcut apel la simplificare şi eficientizare. Fermierii, producătorii şi consumatorii au cerut să se extindă menţionarea **locului de**

---

2 11-12.5.2006, Bruxelles. http://foodqualityschemes.jrc.ec.europa.eu/en/documents/ReportSTKHHearing_final.pdf

3 http://ec.europa.eu/agriculture/events/qualityconference/index_en.htm

4 Cartea Verde privind calitatea produselor agricole: standarde aplicabile produselor, cerinţe de producţie şi sisteme de calitate – COM(2008) 641, 15.10.2008.

5 Concluziile conferinţei, a se vedea documentul Consiliului, Bruxelles, 18 martie 2009, nr. 7696/09, AGRI 114, http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/09/st07/st07696.en09.pdf

provenienţă agricolă pe etichete. Pe de altă parte, prelucrătorii şi detailiştii au atras atenţia că provenienţa agricolă a ingredientelor din alimentele prelucrate poate fi greu de determinat. Pentru toate sistemele – comunitare, private şi naţionale – s-au cerut, de asemenea, energic protecţia pieţei unice şi simplificarea. Unele părţi interesate – prelucrătorii, în special – au avertizat asupra pericolului dezvoltării unor sisteme incoerente, care ar putea crea confuzie pe piaţă.

În lumina acestor consultări şi după examinarea măsurilor existente, Comisia a identificat trei probleme principale care trebuie abordate în cadrul procesului de dezvoltare a politicii în domeniul calităţii produselor agricole, şi anume:

– **Informarea:** ameliorarea comunicării între fermieri, cumpărători şi consumatori în ceea ce priveşte calităţile produselor agricole;

– **Coerenţa:** creşterea coerenţei între instrumentele politicii comunitare în domeniul calităţii produselor agricole;

– **Complexitatea:** facilitarea utilizării şi înţelegerii de către fermieri, producători şi consumatori a diverselor sisteme şi menţiuni de etichetare**.**

Dezbaterile Comisiei cu privire la politica de urmat în viitor se vor axa pe orientările strategice expuse în prezenta comunicare. Politica în domeniul calităţii produselor agricole ar trebui să contribuie la îndeplinirea obiectivelor PAC. În mod special, politica în domeniul calităţii ar trebui să consolideze durabilitatea sistemelor de producţie agricolă, iar atributele de producţie agricolă ale produselor care provin din astfel de sisteme ar trebui să fie mai bine cunoscute şi mai bine comunicate cetăţenilor şi consumatorilor.

În acest context, se propune dezvoltarea politicii în domeniul calităţii produselor agricole printr-o abordare structurată (a se vedea fig. 2), care să cuprindă:

– în cazul sistemelor de tipul certificării, elaborarea unor **orientări** pentru buna funcţionare a sistemelor de certificare şi asigurarea coerenţei între eventualele noi sisteme[6] introduse de UE şi cele existente.

– în cazul măsurilor de tipul etichetării, dezvoltarea **standardelor de comercializare** ale UE în cadrul organizării comune unice a pieţelor.

În plus, actualele sisteme şi standarde de comercializare ale UE ar trebui simplificate şi clarificate pe cât se poate.

---

[6] În comentariile lor, părţile interesate s-au referit în special la introducerea „*etichetei ecologice*" şi la posibila suprapunere a acesteia cu sistemul ecologic existent. Comisia va efectua un studiu pe această temă. În plus, Comisia lucrează la redactarea unor comunicări privind comerţul echitabil şi etichetarea în materie de bunăstare a animalelor şi, totodată, intenţionează să introducă o serie de criterii minimale pentru adoptarea voluntară a unor etichete indicând pescuitul durabil.

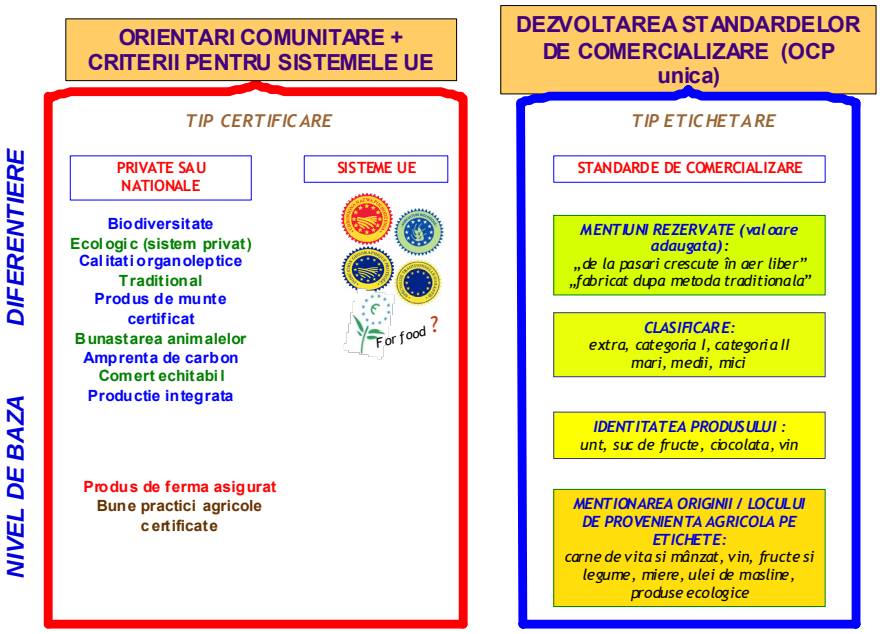

Figura 2. Structura de dezvoltare a sistemelor de certificare a siguranței şi calității agricole şi a standardelor de comercializare

4. MĂSURILE UE ÎN DOMENIUL CALITĂȚII AGRICOLE

4.1. Cerințele UE în materie de producție agricolă

În Cartea Verde s-a pus întrebarea cum pot fermierii să arate cel mai bine publicului că îndeplinesc cerințele de bază ale UE, cum ar fi normele de mediu, standardele de bunăstare a animalelor şi restricțiile severe privind utilizarea pesticidelor şi a produselor veterinare. S-au avansat două posibilități: o etichetă sau o siglă indicând conformitatea cu „cerințele UE" sau menționarea obligatorie pe etichete a locului de proveniență agricolă.

Eticheta „cerințe UE" ar urma să figureze pe toate produsele (comunitare sau importate) a căror producție agricolă a respectat cerințele minime ale UE. Din răspunsurile primite la Cartea Verde, s-a văzut că majoritatea covârşitoare a consumatorilor, fermierilor, prelucrătorilor şi detailiştilor, precum şi a altor părți sunt împotriva unei astfel de etichete.

Pe de altă parte, multe răspunsuri au fost pentru extinderea utilizării etichetelor care menționează locul de proveniență agricolă, ca o modalitate de a furniza informații esențiale utile privind produsele agricole. Acest subiect este discutat în secțiunea următoare, dedicată standardelor de comercializare.

4.2. Standarde de comercializare

Standardele de comercializare şi directivele bazate pe produse conțin descrierile tehnice ale produselor agricole, compoziția şi caracteristicile acestora şi metodele de producție utilizate. Produsele pescăreşti sunt şi ele cuprinse într-un regim de comercializare specific. Aceste

standarde au fost adoptate nu doar de UE, ci şi de organisme multilaterale[7]. Standardele de comercializare conțin patru tipuri de informații (a se vedea caseta 1).

1. MENȚIUNI REZERVATE:	Exemple: ouă „de la păsări crescute în aer liber”; ouă „de la păsări crescute pe sol”; ulei de măsline virgin şi extravirgin „obținut din prima presare la rece”, vin spumant „fabricat după metoda tradițională”
2. CLASIFICAREA PRODUSELOR:	Exemple: fructe: extra, categoria I, categoria II ouă: mari, medii, mici
3. IDENTITATEA PRODUSELOR:	Exemple: definițiile unor produse ca untul, sucul de fructe, ciocolata, vinul, uleiul de măsline extravirgin
4. MENȚIONAREA ORIGINII SAU A LOCULUI DE PROVENIENȚĂ AGRICOLĂ PE ETICHETE:	Exemple: fructe şi legume: locul de recoltare ulei de măsline: locul de recoltare şi de presare

Caseta 1: Tipuri de standarde de comercializare

În răspunsurile la Cartea Verde, fermierii şi producătorii, prelucrătorii, comercianții şi detailiştii s-au declarat în favoarea standardelor de comercializare, motivând că vânzătorii au nevoie de ele pentru a dovedi calitatea produselor pe care le oferă, iar cumpărătorii, ca să ştie ce cumpără. S-au făcut însă şi apeluri la simplificare. Standardele de comercializare ale UE au fost criticate ca fiind prea detaliate, prea prescriptive – bazate pe norme obligatorii, când nişte norme voluntare ar fi fost de ajuns – şi prea greoaie ca să se adapteze rapid condițiilor schimbătoare ale pieței.

Mulți dintre cei care au răspuns la Cartea Verde au cerut şi crearea unor „mențiuni rezervate opționale”[8], pentru a defini produsele care pot fi, de exemplu, denumite „de munte” sau „cu emisii reduse de carbon”. În plus, consumatorii şi fermierii au solicitat să se folosească mai mult menționarea „locului de provenienţă agricolă” pe etichete (a se vedea caseta 2).

Comisia intenționează să abordeze următoarele aspecte ale standardelor de comercializare:

– necesitatea unui **standard general de bază**:

  S-ar putea stabili norme obligatorii sub forma unui **standard de comercializare general de bază**. Acesta ar acoperi aspectele în care demersurile voluntare ar putea denatura funcționarea pieței unice sau în care etichetarea obligatorie este necesară pentru a oferi consumatorilor informațiile de bază cu privire la produse.

– menționarea **locului de provenienţă agricolă** pe etichete:

[7] De ex., Comisia Codex Alimentarius şi Comisia Economică a ONU pentru Europa (UNECE).

[8] Folosirea mențiunilor rezervate „opționale” pentru a descrie produsele în comerț sau pe etichete nu este obligatorie, dar dacă sunt folosite, produsele trebuie să corespundă definițiilor stabilite.

Răspunzând dorințelor multor consumatori şi fermieri de a se preciza pe etichete locul din care provin produsele agricole, Comisia va analiza posibilitatea etichetării adecvate în cadrul standardelor de comercializare pentru produsele agricole, ținând seama şi de specificul unor sectoare, în special în ceea ce priveşte produsele agricole prelucrate.

Menționarea locului de proveniență agricolă pe etichete

Întrebați despre importanța menționării pe etichete a originii sau a locului de proveniență agricolă, un mare număr de consumatori (peste 60%) consideră că este important să primească aceste informații. Prelucrătorii, comercianții şi detaliştii sunt mai sceptici şi atrag atenția asupra unor obstacole serioase în cazul produselor care conțin mai multe ingrediente şi al altor produse prelucrate, cum ar fi lactatele[9].

Menționarea pe etichetă a țării de origine şi/sau a locului de proveniență agricolă este obligatorie în mai multe țări, printre care Australia (pentru toate produsele agricole şi alimentare) şi SUA (pentru anumite sectoare de produse agricole). În UE, menționarea locului de proveniență agricolă pe etichete este obligatorie pentru carnea de vită şi mânzat, fructe şi legume, ouă, carne de pasăre, vin, miere, ulei de măsline (din 2009) şi produse ecologice din UE (din 2010). Menționarea originii pe etichete se aplică şi produselor de acvacultură.

Caseta 2: Cererea privind menționarea locului de proveniență agricolă pe etichete

– **mențiunile rezervate opționale**:

Mențiunile rezervate opționale ar trebui utilizate când este necesar să se definească, pentru consumatori, unele informații despre calitățile produselor (de ex., ulei de măsline virgin şi extravirgin „obținut din prima presare la rece”). Ca o eventuală alternativă la un act legislativ al UE, Comisia va studia în continuare posibilitatea de a introduce norme de acest tip prin intermediul CEN, Comitetul European de Standardizare.

În plus, Comisia va analiza dacă este fezabil să se introducă mențiuni rezervate opționale specifice pentru produsele „agriculturii de munte” şi produsele „tradiționale” (a se vedea mai jos, secțiunea 4.5)

O modalitate de a stabili standarde de comercializare mai adecvate ar putea fi să se solicite părților interesate să elaboreze ele însele normele. Acest lucru se practică deja pentru elaborarea de standarde industriale în cadrul CEN (a se vedea caseta 3).

Comitetul European pentru Standardizare (CEN)

CEN este o entitate privată, compusă din 30 de membri naționali, reprezentând statele membre ale UE şi țările AELS. Activitățile CEN sunt rezultatul unor activități colective

[9] În contextul standardelor de comercializare, „locul de proveniență agricolă” denumeşte locul de recoltare a produselor vegetale, locul de naştere şi de creştere a şeptelului, locul unde au fost mulse vacile de lapte etc. În cazul produselor prelucrate, „originea” poate să însemne locul în care a avut loc ultima prelucrare substanțială, deci nu neapărat „locul de proveniență agricolă” a produsului agricol. Reglementarea orizontală a etichetării în materie de origine şi de proveniență acoperind toate produsele alimentare este inclusă în propunerea de către Comisie a unui regulament al Parlamentului European şi al Consiliului privind informarea consumatorilor referitoare la produsele alimentare – COM(2008) 40. Propunerea este în curs de examinare de către Parlamentul European şi de către Consiliu.

întreprinse de părțile interesate, producători, utilizatori, instituții de cercetare, departamente guvernamentale şi consumatori. CEN elaborează standarde europene voluntare, care devin apoi standarde unice comune pentru toate cele 30 de țări. Standardele europene contribuie la crearea pieței interne europene de bunuri şi servicii şi la buna desfăşurare a comerțului internațional.

Caseta 3: CEN

– **standardele internaționale**:

Comisia va continua să se raporteze la standardele internaționale şi să contribuie activ la elaborarea lor.

4.3. Indicațiile geografice

Indicațiile geografice sunt denumiri care identifică produsele[10] ca provenind dintr-un teritoriu, în cazul în care o însuşire anume a produsului, renumele sau altă caracteristică a sa se datorează în principal acestei proveniențe geografice[11]. Sistemele de indicații geografice asigură protecția drepturilor de proprietate intelectuală pentru produsele descrise de indicațiile geografice înregistrate şi ajută la comercializare, în special transmițând informații despre conformitatea produselor cu sistemul. Aceste sisteme conferă mai multă credibilitate produselor în ochii consumatorilor şi asigură o concurență loială între producători.

Există trei sisteme (pentru vinuri, pentru băuturile spirtoase şi pentru produsele agricole şi alimentare) şi două instrumente, DOP (denumirea de origine protejată) şi IGP (indicația geografică protejată).

Răspunsurile la Cartea Verde şi consultările cu părțile interesate care le-au precedat au relevat un sprijin amplu pentru sistemul de indicații geografice al UE şi interesul pentru o mai bună protecție a indicațiilor geografice ale UE în țările necomunitare. Cu toate acestea, sistemele indicațiilor geografice trebuie analizate şi simplificate. Părțile interesate au subliniat necesitatea de a conserva reputația produselor şi de a asigura utilizarea unor metode durabile de producție agricolă şi au semnalat o serie de probleme în funcționarea sistemelor existente, ca şi unele posibilități de îmbunătățire a acesteia. Este nevoie de mai multă claritate în relația dintre diferitele tipuri de proprietate intelectuală şi în utilizarea termenilor generici. Procedurile de înregistrare durează prea mult.

Reprezentanții producătorilor de produse cu indicații geografice protejate au cerut drepturi mai mari şi un control mai bun asupra utilizării acestora – de exemplu, controlarea producției (prin intermediul cotelor)[12] şi controlarea folosirii denumirilor de indicații geografice pe ambalajele produselor prelucrate.

Comisia este de părere că sistemul de indicații geografice al UE, deşi în esență bun şi avantajos pentru consumatori şi pentru producători, trebuie să devină mai simplu, mai clar şi mai eficient, ceea ce face necesară o reformă a legislației. La fel de adevărat este că nu toate indicațiile geografice înregistrate au un renume şi un potențial comercial care să depăşească

---

10 Sistemul indicațiilor geografice acoperă şi produsele pescăreşti.

11 Conform definiției de la articolul 22 alineatul (1) din Acordul TRIPS al OMC.

12 Comisia va întocmi un raport cu privire la impactul desființării cotelor de lapte asupra producției şi comercializării brânzeturilor cu indicații geografice protejate.

frontierele naționale. În consecință, Comisia va pregăti terenul pentru o **reformare a legislației indicațiilor geografice** în următoarele direcții:

- Simplificare: trebuie analizată în continuare posibilitatea reunirii celor trei sisteme – pentru vinuri, băuturi spirtoase şi produse agricole şi alimentare – într-o singură structură de reglementare, păstrând în acelaşi timp specificitățile fiecărui sistem. Alte posibilități de simplificare care ar trebui analizate sunt: o eventuală fuzionare a instrumentelor DOP şi IGP şi asigurarea unor niveluri diferite de protecție comunitară. Oricare ar fi noul sistem, acesta ar trebui să mențină legătura cu aria de producție, ca şi natura colectivă a indicației geografice şi să garanteze recunoaşterea la nivelul UE. Ar trebui să urmărească în continuare mai buna recunoaştere a indicațiilor geografice în rândul consumatorilor şi să asigure aplicarea şi promovarea efective ale unui sistem de indicații geografice credibil.

- Clarificarea drepturilor de proprietate intelectuală şi, în special, a relației dintre diferitele tipuri de proprietate intelectuală;

- Termenii generici (adică denumirile care au devenit comune pentru un produs agricol sau alimentar): Comisia va analiza dacă sunt necesare clarificări, în special în ceea ce priveşte identificarea termenilor generici şi gradul de protecție reprezentat de indicațiile geografice înregistrate pentru unii termeni generici;

- Informarea, când este necesar, cu privire la locul de proveniență agricolă al unor materii prime, atunci când acesta diferă de locul indicat prin indicația geografică;

- Posibila extindere a cerințelor de certificare la diferiți operatori din lanțul de furnizare (de exemplu, importatorii şi distribuitorii), cum se procedează pentru produsele ecologice.

Comisia a ajuns la concluzia că trebuie elaborate **orientări** asupra mai multor aspecte, şi anume:

- utilizarea indicațiilor geografice pentru punerea în evidență a unor ingrediente pe etichetele unor produse prelucrate;

- încurajarea grupurilor de producători să includă criterii de durabilitate în caietele de sarcini ale produselor.

În context **internațional**, sistemul indicațiilor geografice este bine stabilit în Uniunea Europeană şi în multe țări din afara UE. Totuşi, în unele state partenere comerciale, nu există legislație specifică sau denumirile UE nu sunt complet protejate în cadrul sistemelor naționale ale statelor necomunitare. Comisia propune:

- să se urmărească consolidarea protecției în țările din afara UE prin ameliorarea acordului OMC şi prin acorduri bilaterale cu partenerii comerciali;

- să se includă indicațiile geografice în sfera Acordului comercial împotriva contrafacerii, precum şi în cadrul viitorului Observator european de combatere a contrafacerii şi a pirateriei;

- ca indicațiile geografice din afara comunității care sunt protejate în UE în temeiul acordurilor bilaterale să fie protejate, în principiu, printr-un registru oficial sau nişte registre oficiale ale UE.

În sfârşit, Comisia vrea să scurteze procesele prin **eficientizarea procedurilor administrative**: deşi duratele de înregistrare s-au ameliorat considerabil față de 2006, Comisia intenționează să reducă perioadele de aşteptare, grăbind încheierea analizei şi luarea hotărârii finale, în parte prin respingerea mai rapidă a dosarelor în mod evident deficitare, cu respectarea deplină a reglementărilor în vigoare.

4.4. Agricultura ecologică

Începând din 1991, reglementările UE în privința agriculturii ecologice protejează identitatea şi valoarea adăugată a etichetelor „*organic*", „*biologic*" „*eco*" şi „*bio*". Agricultura ecologică este definită în legislația UE şi, la nivel internațional, într-o orientare din *Codex Alimentarius*. Aşadar, consumatorii pot avea încredere în calitatea produselor ecologice, ceea ce facilitează comerțul atât în interiorul pieței unice, cât şi cu țările necomunitare.

Legislația UE în domeniul agriculturii ecologice a fost revizuită[13] în 2007, în cadrul Planului de acțiune european pentru o alimentație şi o agricultură ecologice din 2004. Dar segmentarea accentuată a pieței după frontierele naționale continuă să constituie o problemă în UE, în parte din cauza lipsei de recunoaştere reciprocă între diferitele sisteme de etichetare a produselor ecologice din sectorul privat şi din cauza proliferării siglelor care indică produsele ecologice.

În cadrul politicii sale în domeniul agriculturii ecologice, Comisia are în vedere următoarele:

– O nouă siglă este în curs de realizare pentru a indica produsele agriculturii ecologice din UE. Aceasta se va aplica obligatoriu tuturor produselor agricole produse în UE cu începere din 2010 şi ar urma să contribuie la eliminarea barierelor care continuă să afecteze comerțul cu produse ecologice în piața unică.

– Un raport privind aplicarea noilor reglementări va fi prezentat Consiliului şi Parlamentului în 2011.

– Pentru a încuraja comerțul cu produse ecologice, Comisia va căuta să ajungă la o recunoaştere reciprocă a standardelor ecologice între UE şi țările necomunitare şi va contribui la ameliorarea orientării în domeniul produselor ecologice din *Codex Alimentarius*.

4.5. Specialitățile tradiționale

Sistemul UE de înregistrare a „specialităților tradiționale garantate" era destinat să identifice şi să protejeze denumirile unor produse tradiționale, dar, cu numai 20 de produse înregistrate din 1992, este limpede că nu a dat rezultatele aşteptate. În cadrul consultărilor, părțile interesate s-au declarat totuşi favorabile actualului sistem în ciuda numărului mic de beneficiari.

Comisia propune să se cerceteze dacă este fezabil să se introducă mențiunea de „produs tradițional" ca mențiune rezervată, definită în cadrul standardelor de comercializare (a se vedea mai sus, secțiunea 4.2), şi să se desființeze actualul sistem.

---

[13] Printre altele, reglementarea acoperă în prezent şi acvacultura.

5. ELABORAREA UNUI CADRU COMUNITAR PENTRU POLITICA ÎN DOMENIUL CALITĂȚII

5.1. Coerența noilor sisteme comunitare

Pe lângă sistemele existente ale UE în domeniul calității, Comisia analizează posibilitatea elaborării unui cadru pentru menționarea bunăstării animalelor pe etichete şi, în funcție de rezultatele unui studiu de fezabilitate, pentru extinderea etichetei ecologice comunitare la alimente şi furaje. Consiliul a solicitat Comisiei să examineze opțiunile de etichetare în domeniul complex al *amprentei de carbon*. Părțile interesate au propus noi sisteme UE, în special în domeniul mediului, cum ar fi etichetarea ca atare a produselor agriculturii de mare valoare naturală.

Comisia intenționează să asigure coerența viitoarelor sisteme şi inițiative UE din domeniul calității produselor agricole printr-o evaluare proactivă, cântărind, în colaborare cu toate serviciile implicate, ce valoare adăugată oferă şi cât este de recomandabil orice nou sistem de felul celor menționate mai sus.

5.2. Orientări pentru sistemele private şi naționale de certificare a produselor alimentare

Sistemele naționale şi private de certificare a alimentelor au capacitatea de a satisface nevoia consumatorilor şi cumpărătorilor de a fi informați despre caracteristicile şi atributele de producție agricolă ale produselor.

Rezultatele de pe piață vor continua probabil să constituie principalul indicator de succes sau de eşec al sistemelor private, care vor evolua în funcție de măsura în care satisfac cererile consumatorilor, de prețul pe care consumatorii sunt dispuşi să-l plătească pentru bunurile certificate şi de cât îi costă pe fermieri şi producători participarea la sistem.

Unele părți interesate au susținut că sistemele private pot prezenta dezavantaje: pericole pentru piața unică, probleme de transparență a sistemelor (şi de credibilitate a calităților arogate), în special în cazul sistemelor care certifică la nivelul cerințelor de bază, riscul inducerii în eroare a consumatorilor, tendința unei confuzii cu standardele oficiale, greutăți pentru fermieri (mai ales în cazul când trebuie să participe la mai multe sisteme) şi impactul asupra comerțului internațional[14], în special în ceea ce priveşte comerțul cu țările în curs de dezvoltare (a se vedea caseta 4).

Țările în curs de dezvoltare

Sistemele private de certificare pot cataliza accesul țărilor în curs de dezvoltare la piața UE. Partea bună a sistemelor private este că oferă o posibilitate de care țările în curs de dezvoltare pot profita, adoptând un limbaj comun în interiorul lanțului de furnizare şi câştigând încrederea consumatorilor UE în calitatea produselor lor alimentare. Necesitatea de a îndeplini anumite standarde poate acționa ca un stimulent pentru modernizarea lanțului de furnizare la export. S-a avansat şi ideea că o preocupare sporită pentru adoptarea de „bune practici" în agricultură şi în producția de alimente ar putea fi benefică şi pentru populația, producătorii şi mediul din țările respective.

Pe de altă parte, cerințele sistemelor private pot fi greu de satisfăcut pentru unii producători din anumite țări în curs de dezvoltare. Având în vedere costurile necesare

[14] Cu privire la standardele private, sunt discuții în curs în cadrul Comitetului SPS (sanitar şi fitosanitar) al OMC.

pentru a se conforma, ajutorul donatorilor internaționali joacă un rol important în a asigura participarea întreprinderilor mici şi mijlocii şi a micilor fermieri din țările în curs de dezvoltare.

Caseta 4: Sistemele de certificare a calității alimentelor în context internațional

Ca un aspect pozitiv, Comisia notează că problema confuziei create în rândul consumatorilor ca urmare a existenței mai multor sisteme cu obiective asemănătoare a fost atacată de inițiative cum ar fi Codul de bune practici ISEAL[15], care se declară forul internațional de referință în privința stabilirii unor standarde sociale şi de mediu voluntare credibile. Mai mult, promotorii sistemelor existente susțin că au luat deja măsuri importante în sensul armonizării.

În lumina acestor evoluții şi a observațiilor prezentate de părțile interesate ca răspuns la Cartea Verde, Comisia nu susține, în stadiul actual, elaborarea unei legislații pentru sistemele de certificare naționale şi private. Deşi recunoaşte statutul privat al acestor sisteme, Comisia proiectează elaborarea unor orientări privind bunele practici de aplicare a sistemelor legate de calitatea produselor agricole. Orientările se vor redacta în colaborare cu părțile interesate.

6. CONCLUZIE

Orientările strategice expuse în prezenta comunicare oferă un cadru logic pentru politica viitoare în domeniul calității produselor agricole. Observațiile celorlalte instituții, precum şi ale părților interesate, vor ajuta la ameliorarea şi clarificarea acestor sugestii.

Ținând seama de observațiile la prezenta comunicare şi de analizele ulterioare, unde va fi cazul, Comisia

- va elabora orientări pentru sistemele de certificare a calității produselor agricole, sfătuindu-se cu Grupul consultativ pentru calitate;
- va pregăti terenul pentru eventuale inițiative legislative privind indicațiile geografice, specialitățile tradiționale garantate şi standardele de comercializare, inclusiv mențiunile rezervate opționale;
- va studia posibilitatea de a utiliza organismul de standardizare CEN;
- va consolida recunoaşterea sistemelor de calitate ale UE în țările din afara UE.

Această abordare globală şi măsurile practice preconizate ar trebui, pe termen mediu, să amelioreze comunicarea dintre fermieri, cumpărători şi consumatori în privința calității produselor agricole, să unifice normele UE în domeniul calității produselor agricole şi să simplifice sistemele şi etichetele.

[15] Alianța ISEAL defineşte şi codifică cele mai bune practici la nivel internațional în sfera proiectării şi implementării standardelor sociale şi de mediu.